Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. Gandrabur Marcel)
Dosarul nr. 3a-2359/25 (2-23098368-02-3a-17072025)

D E C I Z I E

27 mai 2026 *****

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

Completul de Contencios Administrativ în componența:

Președintele completului, judecătorul Sîrbu Victoria
Judecătorii Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei
Grefier Stratulat Maria

examinând în ședință de judecată publică, cererea de apel depusă de către Cuciuc Alexandru, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 27 martie 2025, adoptată în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de Cuciuc Alexandru împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ favorabil,

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

La 10 iulie 2023, reclamantul Cuciuc Alexandru a înaintat acțiune de contencios administrativ în contradictoriu cu Casa Națională de Asigurări Sociale solicitând:

- anularea Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, oficiul teritorial Chișinău, Botanica, nr. ***** (*****) din 3 februarie 2023, înregistrată cu nr. 583 din 3 februarie 2023;

- anularea Deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. ***** din 8 iunie 2023.

- obligarea emiterii de către Casa Națională de Asigurări Sociale a actului administrativ individual favorabil, cu recalcularea pensiei stabilite pentru vechimea în serviciu în legătură cu reangajarea reclamantului Cuciuc Alexandru la 12 octombrie 2016 și apariția circumstanțelor de modificare a mărimii pensiei, după stabilirea pensiei pentru vechime în muncă.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că a activat în cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne în perioada 26 august 1991 – 29 martie 2016, iar, începând cu 30 martie 2016, i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă în cuantum de 56% din salariu.

A indicat reclamantul că, la 12 octombrie 2016 s-a reangajat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, continuând activitatea până la 4 ianuarie 2023, când

raporturile de serviciu au încetat în baza ordinului Inspectoratului General al Poliției de Frontieră.

A menționat că, la 2 februarie 2023 s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere privind recalcularea pensiei, invocând reangajarea sa după stabilirea pensiei, modificarea drepturilor salariale și majorarea vechimii în serviciu. Prin decizia din 3 februarie 2023 Casa Națională de Asigurări Sociale a respins solicitarea, motivând că Legea nr. 1544/1993 nu prevede recalcularea pensiei pentru vechimea realizată ulterior stabilirii pensiei, ca urmare a reangajării în structurile de forță. Ulterior, cererea prealabilă formulată de reclamant a fost deasemenea respinsă, autoritatea menținând aceeași interpretare.

Consecvent, reclamantul a susținut că poziția Casei Naționale de Asigurări Sociale rezultă dintr-o interpretare eronată a Legii nr. 1544/1993. În opinia sa, reangajarea în cadrul organelor afacerilor interne după stabilirea pensiei a determinat acumularea unei vechimi suplimentare în serviciu și modificarea drepturilor salariale, circumstanțe care justifică recalcularea pensiei în temeiul art. 13, art. 14, art. 44, art. 51 și art. 61 din Legea nr. 1544/1993.

Subsecvent, a notat că, în perioada 2016–2023, a acumulat suplimentar 6 ani, 2 luni și 4 zile vechime, ajungând la o vechime totală de 30 ani, 9 luni și 19 zile. Din această perspectivă, a apreciat că sunt întrunite condițiile art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544/1993, iar potrivit art. 14 lit. a) din aceeași lege ar avea dreptul la stabilirea pensiei într-un cuantum corespunzător noii vechimi, reclamantul indicând cuantumul de 74% din soldă.

Totodată, reclamantul a invocat că art. 51 alin. (2) din Legea nr. 1544/1993 permite recalcularea pensiei atunci când intervin circumstanțe care determină modificarea cuantumului acesteia, iar art. 61 din aceeași lege reglementează recalcularea în baza documentelor suplimentare care conferă dreptul la majorarea pensiei. A susținut că, odată cu cererea prealabilă, a prezentat date privind vechimea în serviciu și drepturile salariale obținute după reangajare, acestea fiind, în opinia sa, suficiente pentru recalcularea pensiei după încetarea repetată a raporturilor de serviciu.

Deasemenea, a făcut trimitere la art. 39 și art. 189 din Codul administrativ, susținând că refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale îi afectează dreptul la pensie și îi conferă dreptul de a solicita controlul judecătoresc al activității administrative. În completare, a invocat jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la protecția prestațiilor de asigurări sociale ca drepturi patrimoniale în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție și la interzicerea discriminării, apreciind că refuzul recalculării pensiei constituie o ingerință nejustificată în drepturile sale patrimoniale.

În esență, reclamantul a susținut că perioada lucrată după pensionarea inițială trebuie inclusă în vechimea relevantă pentru stabilirea cuantumului pensiei, iar Casa Națională de Asigurări Sociale trebuia să recalculeze pensia în raport cu vechimea totală acumulată și cu drepturile salariale aferente ultimei perioade de serviciu.

La 11 august 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus referință aferentă cererii de chemare în judecată, prin care a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată. (f.d.24-26).

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 27 martie 2025, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea de contencios administrativ înaintată de Cuciuc Alexandru împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recalcularea pensiei.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 22 aprilie 2025 Cuciuc Alexandru a declarat cerere de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 27 martie 2025, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie admisă.

Termenul de declarare a apelului:

Potrivit art. 232 alin. (1)-(2) din Codul administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate.

Din materialele cauzei rezultă că dispozitivul hotărârii instanței de fond a fost pronunțat public la 27 martie 2025, iar apelul nemotivat a fost declarat la 22 aprilie 2025.

Hotărârea motivată a fost comunicată apelantului la 10 iulie 2025, iar apelul motivat a fost depus la 8 august 2025. Prin urmare, Colegiul constată că atât apelul nemotivat, cât și cel motivat au fost depuse în interiorul termenului legal.

Argumentele participanților la proces:

În motivarea cererii de apel, apelantul Alexandru Cuciuc a invocat că hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, din 27 martie 2025, prin care a fost respinsă acțiunea sa privind recalcularea pensiei este nelegală, întrucât prima instanță ar fi interpretat greșit atât obiectul acțiunii, cât și prevederile Legii nr. 1544/1993 aplicabile recalculării pensiei pentru vechime în serviciu. A indicat că, prin acțiunea formulată, nu a solicitat stabilirea unei noi pensii ori stabilirea repetată a dreptului la pensie, ci recalcularea pensiei deja stabilite, ca urmare a reangajării sale și a modificării ulterioare a vechimii în serviciu și a drepturilor salariale.

Consecvent, apelantul a menționat că prima instanță ar fi confundat noțiunea de „recalculare” cu cea de „stabilire repetată” a pensiei, deși cererea de chemare în judecată a fost întemeiată expres pe art. 51 și art. 61 din Legea nr. 1544/1993. În opinia sa, raționamentul instanței potrivit căruia dreptul la pensie pentru vechime apare o singură dată și nu poate fi stabilit repetat nu răspunde pretenției efectiv formulate,

întrucât el nu a urmărit dobândirea unui nou drept la pensie, ci modificarea cuantumului pensiei deja acordate.

Subsecvent, a notat că însăși prima instanță a admis în motivare că pensiile stabilite anterior pot fi recalculate în condițiile art. 61 din Legea nr. 1544/1993, însă, în continuare, ar fi soluționat cauza prin raportare la imposibilitatea „stabilirii repetate" a pensiei. Apelantul a apreciat că există astfel o neconcordanță între obiectul acțiunii și argumentarea pe care s-a întemeiat respingerea acesteia, deoarece nici în cererea adresată Casei Naționale de Asigurări Sociale, nici în acțiunea judiciară nu ar fi solicitat stabilirea repetată a pensiei.

Totodată, apelantul a susținut că instanța de fond nu ar fi examinat efectiv pretenția privind recalcularea pensiei și ar fi aplicat eronat normele juridice invocate. În susținerea acestei critici, a făcut trimitere la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului privind obligația instanțelor de a motiva hotărârile și de a răspunde argumentelor relevante ale părților, invocând cauza *García Ruiz împotriva Spaniei*.

Apelantul a precizat că art. 51 alin. (2) din Legea nr. 1544/1993 prevede recalcularea pensiei de la data de întâi a lunii următoare celei în care au survenit circumstanțele ce determină modificarea mărimii pensiei, iar art. 61 alin. (1) reglementează recalcularea în baza documentelor existente sau prezentate ulterior de pensionar, dacă acestea conferă dreptul la majorarea pensiei. În opinia sa, aceste norme sunt direct incidente situației sale și infirmă concluzia potrivit căreia reangajarea nu poate produce efecte asupra cuantumului pensiei.

În continuare, a indicat că, după reangajarea în cadrul organelor afacerilor interne, a acumulat peste 6 ani suplimentari de vechime în muncă, ajungând la o vechime totală de 30 ani, 9 luni și 19 zile. A susținut că această vechime, raportată la art. 13 lit. a) și art. 14 lit. a) din Legea nr. 1544/1993, îi conferă dreptul la recalcularea pensiei, în cererea de apel fiind indicat un cuantum de 65% din soldă. Deasemenea, a menționat că, în procedura prealabilă, a prezentat date privind vechimea acumulată și cuantumul drepturilor salariale încasate, însă acestea nu ar fi fost valorificate corespunzător de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În concluzie, apelantul a susținut că atât refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula pensia, cât și hotărârea primei instanțe sunt nelegale, motiv din care a solicitat admiterea apelului.

Poziția participanților în ședința de judecată:

În ședința de judecată, apelantul Cuciuc Alexandru a susținut cererea de apel înaintată pe motivele de fapt și de drept invocate, solicitând admiterea acesteia în sensul formulat.

În ședința de judecată, reprezentantul intimatei Casa Național de Asigurări Sociale nu s-a prezentat, iar în temeiul art. 239 alin. (2) din Codul administrativ, Completul a dispus examinarea cauzei în lipsa acestuia, având în vedere că procedura de citare legală a fost respectată.

Aprecierea instanței de apel:

Potrivit art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Conform art. 194 alin. (1) din Codul administrativ, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

În conformitate cu prevederile art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Potrivit art. 219 alin. (1)-(3) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru, analizând temeinicia și legalitatea hotărârii instanței de fond, constată că aceasta este întemeiată, motiv pentru care apelul urmează a fi respins, din raționamentele ce urmează.

Admisibilitatea acțiunii:

Colegiul judiciar notează că controlul preliminar asupra admisibilității reprezintă o etapă obligatorie, ce vizează delimitarea strictă a tipului de acțiune și a cadrului juridic în care urmează a fi analizată pretenția dedusă judecății.

În conformitate cu art. 207 alin. (1) din Codul administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

Conform art. 3 din Codul administrativ, legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților

prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

Conform art. 6 din Codul administrativ, procedura administrativă este activitatea autorităților publice cu efect în exterior, îndreptată spre examinarea condițiilor, pregătirea și emiterea unui act administrativ individual, spre examinarea condițiilor, pregătirea și încheierea unui contract administrativ sau examinarea condițiilor, pregătirea și întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică. Emiterea unui act administrativ individual, încheierea unui contract administrativ sau întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică sânt părți ale procedurii administrative.

Conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Conform art. 11 alin. (1) - (2) din Codul administrativ, actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat; b) acte favorabile – actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel. Destinatarul unui act administrativ individual este doar persoana către care actul administrativ se îndreaptă. Terții, ale căror drepturi sânt afectate de actul administrativ individual, nu sânt destinatarii acestuia.

Potrivit art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

În conformitate cu art. 206 alin. (1) lit. a), b) din Codul administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru:

a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare);

b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare).

În speță, Colegiul reține că, obiect al examinării prezentei cauze îl constituie anularea Deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale, oficiul teritorial Chișinău, Botanica, nr. ***** (*****) din 3 februarie 2023, înregistrată cu nr. 583 din 3 februarie 2023; anularea Deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. ***** din 8 iunie 2023 și obligarea emiterii de către Casa Națională de Asigurări Sociale a actului administrativ individual favorabil, cu recalcularea pensiei stabilite pentru vechimea în serviciu în legătură cu reangajarea reclamantului Cuciuc Alexandru la 12 octombrie 2016 și

apariția circumstanțelor de modificare a mărimii pensiei, după stabilirea pensiei pentru vechime în muncă.

În aceste condiții, acțiunea formulată, având ca obiect anularea acestei deciziilor emise de Casa Națională de Asigurări Sociale și obligarea acesteia de a emite actul administrativ individual favorabil, se circumscrie tipului de acțiune în contestare, prevăzut de art. 206 alin. (1) lit. a) și b) din Codul administrativ.

Prin urmare, instanța constată că obiectul acțiunii este unul complex, reunind atât o cerere de anulare a unor acte administrative individuale, cât și o cerere de obligare a autorității publice de a emite un act administrativ și de a efectua recalcularea solicitată.

Totodată, în temeiul dispozițiilor art. 191 alin. (1) și art. 196 alin. (1) din Codul administrativ referitoare la competența materială și teritorială a instanțelor în materie de contencios administrativ, se constată că acțiunea introdusă de reclamant a fost înaintată instanței competente, fiind respectate cerințele privind competența jurisdicțională atât sub aspect material, cât și teritorial.

Conform art. 17 din Codul administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

În temeiul art. 39 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

Potrivit art. 189 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

Completul de judecată reține că reclamantul este destinatarul actelor administrative contestate și, prin acțiunea formulată, urmărește protecția unui drept propriu susceptibil de a fi vătămat prin activitatea administrativă a autorității și anume dreptul la pensie.

Prin urmare, condiția privind revendicarea unui drept legitim, necesară admisibilității acțiunii în contencios administrativ, este întrunită, iar reclamantul beneficiază de control judecătoresc asupra activității administrative contestate.

În acord cu art. 208 alin. (1) din Codul administrativ, până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepțiile prevăzute de lege.

Conform art. 209 Codul administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: b) data comunicării sau notificării actului administrativ

individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin.(1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător.

La caz, Completul atestă că, partea reclamantă a formulat cererea prealabilă, iar pe marginea acesteia Casa Națională de Asigurări Sociale a emis răspunsul nr. ***** din 8 iunie 2023.

Corelând data comunicării deciziei pe marginea cererii prealabile cu momentul înaintării acțiunii în judecată, se atestă întrunirea termenului legal de valorificare a acțiunii.

Analizând dispozițiile legale aplicabile și circumstanțele concrete ale cauzei, Completul judiciar constată că reclamantul are calitatea de persoană legitimă pentru a sesiza instanța de contencios administrativ, a respectat procedura și termenul de depunere a acțiunii, iar obiectul cererii nu se încadrează în situațiile exceptate de la controlul judiciar.

În aceste condiții, nu se identifică motive de inadmisibilitate a acțiunii, iar instanța de fond a apreciat corect că sunt întrunite condițiile pentru admiterea acesteia.

Raționamentele asupra fondului acțiunii:

Din materialele cauzei rezultă că reclamantul Alexandru Cuciuc a activat în cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne în perioada 26 august 1991 – 29 martie 2016, când raporturile sale de serviciu au încetat, iar începând cu 30 martie 2016 i-a fost stabilită pensia pentru vechime în serviciu în cuantum de 56% din salariu.

Ulterior, la 12 octombrie 2016 reclamantul s-a reangajat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, desfășurând activitatea până la 4 ianuarie 2023, când raporturile de serviciu au încetat în baza Ordinului șefului Inspectoratului General al Poliției de Frontieră nr. 792/ps din 29 decembrie 2022.

La 2 februarie 2023 reclamantul s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale, oficiul teritorial Chișinău, Botanica, solicitând recalcularea pensiei pentru vechime în serviciu în considerarea perioadei de activitate realizate după reangajare, a majorării vechimii în serviciu și a modificării drepturilor salariale. Prin Decizia nr. ***** din 3 februarie 2023, autoritatea a respins cererea, reținând lipsa unui temei legal pentru recalcularea pensiei în raport cu vechimea acumulată după stabilirea inițială a acesteia. Cererea prealabilă formulată de reclamant a fost, de asemenea, respinsă prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. ***** din 8 iunie 2023, autoritatea menținând aceeași poziție.

Fiind în dezacord cu poziția autorității publice, la 10 iulie 2023, reclamantul s-a adresat în instanța de judecată cu prezenta acțiune în contencios administrativ.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță, prin hotărârea din 27 martie 2025, a respins acțiunea.

Verificând legalitatea hotărârii contestate în raport cu prevederile legale aplicabile cauzei și criticile formulate în apel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru apreciază că instanța de fond a ajuns, în mod

corect, la concluzia privind netemeinicia acțiunii reclamantului, ca urmare a unei aprecieri corespunzătoare a probelor administrate și a unei interpretări corecte a dispozițiilor legale incidente.

În drept, Colegiul notează că, potrivit art. 1 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 (în redacția Legii nr. 282 din 16 decembrie 2016, Monitorul Oficial 472-477/27 decembrie 2016, în vigoare la 1 ianuarie 2017), (*în continuare Legea nr. 1544/1993*), statuează că militarii care îndeplinesc serviciu prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne beneficiază de dreptul la pensie viageră pentru vechime în muncă, dacă au vechimea respectivă în serviciu militar și în organele afacerilor interne.

Conform art. 2 alin. (1) și (2) din Legea nr. 1544/1993, militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au dreptul la pensie li se stabilește pensie după eliberare din serviciu. Persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne și care au dreptul la pensie în conformitate cu art. 13 lit. a) din prezenta lege li se acordă, de la data emiterii ordinului privind prelungirea termenului de aflare în serviciu, pensie în mărime de 50 procente din suma pensiei cuvenite.

În corespundere cu art. 7 în coroborare cu art. 48 din Legea nr. 1544/1993, militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, familiilor lor care au concomitent dreptul la diferite pensii de stat li se stabilește o singură pensie, la alegerea lor. Pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, ale ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și ale membrilor familiilor acestora se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern.

Potrivit art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544/1993, dreptul la pensie pentru vechime în serviciu îl au militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care la 1 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puțin 20 de ani și 6 luni. În fiecare an ulterior, vechimea în serviciu se majorează, până la atingerea vechimii în serviciu de 25 de ani, corespunzător: de la 01 iunie 2011 - 20 ani 6 luni; 2012 - 21 ani; 2013 - 21 ani 6 luni; 2014 – 22 ani; 2015 - 22 ani 6 luni; 2016 – 23 ani; 2017 - 23 ani 6 luni; 2018 – 24 ani; 2019 - 24 ani 6 luni; 2020 – 25 ani.

Conform prevederilor art. 14 lit. a) din Legea nr. 1544/1993, mărimea pensiilor pentru vechime în muncă se stabilește în următoarele proporții: pentru militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele

organelor afacerilor interne, precum și pentru funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care au o vechime în serviciu stabilită la art. 13 lit. a) – 50 procente din suma soldei, iar pentru cei pensionați pentru limită de vârstă sau din motive de boală – 55 procente din suma soldei; pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art. 13 lit. a) – 3 procente din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume.

În conformitate cu art. 61 alin. (1)-(2) din Legea nr. 1544/1993, recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi. Pensiile stabilite persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne urmează a fi recalculate după trecerea lor în rezervă sau în retragere.

Raportând cadrul normativ incident speței la circumstanțele concrete ale cauzei și la criticile formulate în apel, Colegiul constată că soluția primei instanțe este întemeiată, iar argumentele apelantului Cuciuc Alexandru privind pretinsa confundare a noțiunii de „recalculare” cu cea de „stabilire repetată” a pensiei nu pot fi reținute.

În acest sens, Colegiul precizează că obiectul acțiunii nu a fost modificat de prima instanță. Instanța de fond a examinat anume pretenția reclamantului privind recalcularea pensiei pentru vechime în serviciu, fiind chemată să stabilească dacă perioada de activitate realizată după reangajarea din 12 octombrie 2016 și până la 4 ianuarie 2023 constituie, potrivit Legii nr. 1544/1993, un temei juridic pentru modificarea cuantumului pensiei stabilite reclamantului începând cu 30 martie 2016. Utilizarea în motivarea hotărârii a sintagmei „stabilire repetată” a avut în vedere efectul juridic urmărit prin cererea reclamantului, și anume, reevaluarea cuantumului aceleiași categorii de pensie prin includerea unei vechimi dobândite ulterior momentului la care dreptul la pensie fusese deja stabilit și exercitat, iar nu substituirea obiectului acțiunii.

Or, faptul că reclamantul și-a calificat pretenția drept „recalculare” nu dispensează instanța de obligația de a verifica dacă împrejurarea invocată și anume dacă acumularea unei noi vechimi în serviciu după stabilirea pensiei este recunoscută de lege drept circumstanță care generează un asemenea drept.

Potrivit art. 219 alin. (1)-(3) din Codul administrativ, instanța nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces, ci este obligată să stabilească situația de fapt și calificarea juridică a raportului litigios, fără a depăși limitele pretențiilor deduse judecății.

Din interpretarea sistematică a art. 2 alin. (1), art. 13 lit. a) și art. 14 lit. a) din Legea nr. 1544/1993 rezultă că, dreptul la pensie pentru vechime în serviciu și cuantumul acesteia se determină în raport cu situația juridică existentă la momentul eliberării din serviciu care a generat dreptul la pensie. În speță, acest moment îl constituie 30 martie 2016, dată de la care reclamantului i-a fost stabilită pensia pentru vechime în serviciu. Reangajarea ulterioară nu modifică, prin ea însăși, condițiile în care acel drept a fost dobândit și nici nu determină, în lipsa unei dispoziții exprese a legii, includerea automată în vechimea utilizată la calcularea pensiei a perioadelor de serviciu realizate ulterior.

În aceeași ordine de idei, art. 51 alin. (2) din Legea nr. 1544/1993, invocat de apelant, nu instituie un temei autonom pentru majorarea pensiei ori o categorie distinctă de circumstanțe care generează dreptul la recalculare. Norma respectivă reglementează momentul de la care recalcularea produce efecte atunci când, în temeiul legii, există deja o circumstanță susceptibilă să determine modificarea mărimii pensiei. Prin urmare, simpla intervenire a unei situații de fapt ulterioare stabilirii pensiei nu este suficientă, este necesar ca legea să recunoască acelei împrejurări aptitudinea de a modifica cuantumul prestației.

Consecvent, nici prevederile art. 61 alin. (1) din Legea nr. 1544/1993 nu susțin interpretarea propusă de apelant. Din conținutul acestei norme rezultă că, recalcularea pensiilor stabilite anterior, în legătură cu punerea în aplicare a legii, se realizează în baza documentelor existente în organele de pensionare, iar prezentarea ulterioară a unor acte suplimentare poate determina recalcularea în măsura în care respectivele înscrisuri confirmă existența unui drept la majorarea pensiei în condițiile prevăzute de lege. Norma nu instituie însă dreptul la recalcularea pensiei pentru simplul fapt al dobândirii, după pensionare, a unei noi perioade de serviciu.

Prin urmare, argumentul apelantului potrivit căruia prezentarea către Casa Națională de Asigurări Sociale a documentelor ce confirmă vechimea acumulată în perioada 2016–2023 și drepturile salariale aferente ar atrage incidența art. 61 din Legea nr. 1544/1993 nu poate fi acceptat. Înscrisurile respective confirmă circumstanțe apărute după stabilirea pensiei, însă existența lor nu poate suplini lipsa normei de drept material care să prevadă valorificarea unei asemenea vechimi pentru recalcularea pensiei deja stabilite.

Totodată, ipoteza reglementată de art. 61 alin. (2) din Legea nr. 1544/1993 privește o situație distinctă, respectiv, persoanele din corpul de ofițeri și din corpul de comandă cărora le-a fost prelungit peste limita de vârstă termenul de aflare în serviciu și ale căror pensii urmează a fi recalculate după trecerea în rezervă sau în retragere.

Din materialele cauzei nu rezultă că reclamantul s-ar afla într-o asemenea situație. Pensia acestuia a fost stabilită după eliberarea din serviciu în anul 2016, în condițiile art. 2 alin. (1) din Legea nr. 1544/1993, iar ulterior acesta s-a reangajat, situație juridică ce nu poate fi asimilată prelungirii termenului de aflare în serviciu peste limita de vârstă prevăzută de art. 2 alin. (2) din aceeași lege.

În aceste condiții, susținerea apelantului potrivit căreia vechimea totală de 30 ani, 9 luni și 19 zile ar determina, prin aplicarea art. 13 lit. a) și art. 14 lit. a) din Legea nr. 1544/1993, dreptul la recalcularea pensiei nu are suport legal. Normele respective reglementează condițiile dobândirii dreptului la pensie pentru vechime în serviciu și modul de determinare a cuantumului acesteia în raport cu vechimea relevantă potrivit legii, însă nu prevăd că perioadele de serviciu realizate după stabilirea și acordarea pensiei se cumulează ulterior în vederea recalculării aceleiași prestații.

Din aceleași considerente, art. 44 din Legea nr. 1544/1993, care stabilește elementele soldei ce intră în baza de calcul a pensiei, nu poate constitui prin el însuși temei pentru recalcularea solicitată. Aplicarea acestei norme presupune, în prealabil, existența dreptului la stabilirea ori recalcularea pensiei în condițiile prevăzute de lege, condiție care nu este întrunită în speță.

Colegiul nu poate reține nici critica potrivit căreia prima instanță nu ar fi examinat efectiv pretenția formulată. Din conținutul hotărârii rezultă că instanța de fond a identificat obiectul litigiului ca fiind anularea refuzului de recalculare a pensiei și obligarea autorității publice la efectuarea acestei recalculări, a analizat prevederile art. 13, 14 și 61 din Legea nr. 1544/1993 și a explicat motivele pentru care situația reclamantului nu se încadrează în ipotezele legale de recalculare.

În context, standardul consacrat de art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului impune instanței obligația de a examina în mod efectiv chestiunile esențiale supuse judecății și de a-și motiva soluția, fără ca aceasta să presupună oferirea unui răspuns detaliat fiecărui argument formulat de parte. Or, în speță, problema determinantă și anume existența sau inexistența unui temei legal pentru valorificarea vechimii dobândite după stabilirea pensiei a fost examinată și soluționată printr-un raționament susceptibil de control judiciar.

Subsecvent, nici invocarea de către apelant a unei soluții pronunțate anterior într-o altă cauză nu este de natură să determine o concluzie diferită. Legalitatea actelor administrative contestate și temeinicia pretenției reclamantului urmează a fi apreciate prin raportare la circumstanțele concrete ale prezentei cauze și la dispozițiile Legii nr. 1544/1993 aplicabile raportului juridic litigios. Similitudinea factuală invocată de apelant nu poate substitui verificarea întrunirii condițiilor legale necesare nașterii dreptului pretins.

Prin urmare, Colegiul constată că reangajarea reclamantului după stabilirea pensiei pentru vechime în serviciu, acumularea unei vechimi suplimentare și modificarea drepturilor salariale în perioada ulterioară nu constituie, în lipsa unei

prevederi legale exprese, temei pentru recalcularea aceleiași pensii în condițiile solicitate. În consecință, refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale de a efectua recalcularea nu contravine dispozițiilor Legii nr. 1544/1993, iar criticile formulate în apel nu infirmă concluziile primei instanțe.

În consecință, Colegiul conchide că hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 27 martie 2025, este legală și întemeiată, iar motivele invocate de Cuciuc Alexandru nu justifică casarea ori modificarea acesteia.

Întrucât prima instanță a soluționat corect raportul juridic litigios, iar în cadrul controlului judiciar exercitat în apel nu au fost identificate erori de fapt sau de drept care să impună intervenția instanței de apel, apelul declarat de Cuciuc Alexandru urmează a fi respins, cu menținerea soluției primei instanțe.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ și articolele 389-390 din Codul de procedură civilă, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e :

Se respinge cererea de apel depusă de Cuciuc Alexandru.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 27 martie 2025.

Decizia cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni.

Președintele ședinței,
Judecătorul Sîrbu Victoria

Judecătorii Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei

Copia corespunde originalului / judecător/